

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Constitutiones Clementis Papæ Qvinti, In Concilio Vienensi Editæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

CONSTITUTIONES CLEMENTIS PAPÆ QVINTI, IN CONCILIO VIENENSI EDITÆ.

PRÆFATIO.

Ioannes Episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis, doctoribus, & scholaribus universi Bononiæ commorantibus, salutem & Apostolicam benedictionem. ^a

Quoniam nulla juris sanctio, quantumcumque, perpenso digesta consilio, ad humana natura varietatem, & machinationes ejus inopendentes sufficit, nec ad decisionem lucidam, suæ nodosæ ambiguitatis attingit: eo præferimus, quod vix aliquid ad eum certum clarumque statuitur, quin ex causis emergentibus (quibus jura jam posita mederi non possint) in dubium recedat: Quia etiam ab adolescentia viri proclivis ad malum sensuum humana declinat, per quod morum subversio in clero & populo frequenter obrepit: necessaria est superioris auctoritas, ut tam per determinationis opportuna suffragium tollat ambigua, lites auferat, altercationes dirimat, & obscura succidat, quam per auctoritatis providi sarculum extirpet vitia, virtutes inserat, corrigat excessus, moresque reformet. Hæc sanè felix recordationis Clemens Papa quintus prædecessor noster providenter attendit, & providè cupiens deformatorem reformationi prospicere, solvere difficulta, ac sanctiones provisionibus & negotiis imminentibus consonas promulgare: Dudum nedum in Concilio Viennensi quinetiam ante & post ipsum concilium, constitutiones plurimas edidit, in quibus multa alia statuit atque salubria, & nonnulla dubia in iudiciis & extra frequentata decidit. Et licet eas collectas in unum volumen, & sub congruo titulo collocatas mittere decrevisset, & deinde in commune subjectis: assidua tamen occupatio circa magna, ac fortis humana curatio, ipsum de medio sustulit, in causa fuerunt, quare suum in hac parte propositum non implerit. Nos etiam, qui sicut eidem (licet immeriti) in apostolatus officio, Domino permittente, successimus: sic & in affectus plenitudine, in iis, quæ compendium universi concernunt, successisse debemus, tot grandibus agendis & arduis fuimus, à nostræ promotionis exordio, circumscriptis quod tam ex hoc, quæ ex causis rationabilibus aliis, quas sub silentio providimus committendas, prædictas vobis communicare constitutiones fuimus hæcenus impediti. Nunc vobis (opportunitate captata) illas vobis sub bulla nostra transmittimus. Universitati vestre per Apostolica scripta mandantes, quatenus eas prompto affectu suscipiatis, & studio alacri, in se vobis manifestatis & cognitis usuri deceterò in iudiciis & in scholis. Data Avinion. 6to VII. Kalendas Novemb. Pontificatus nostri anno secundo.

^a Hanc benedictionem primò introduxit Papa Cletus, loco cuius scribitur ab ecclesia præcisus. Spiritum sacrorum concilii. Et licet ista benedictio omnibus proliis, qui tamen non student, non gaudent privilegio studii. Z. Van. F. & De his vide C. de contra. & consilial. l. optimam. 2. q. ultim. bellorum. de proba. quoniam de re. iur. ab lib. a. de qua in Spe. de instrum. edit. s. restat.

DE SUMMA TRINITATE, ET FIDE CATHOLICA.

TITULUS PRIMUS.

CAP. VNICVM.

Facetur concilium, unicum DEI Filium in essentia DEI aeternaliter subsistentem verum corpus humanum assumpsisse de Virgine, & in eo passum, & jam mortuum lancea perforatum, approbans in hoc ordinem, quem tradidit Evangelista Ioan. b. d.

Clemens V. in concilio Vienensi.

Idei catholicae fundamentum, praeter quod (teste Apostolo) nemo potest aliud ponere, firmiter inhaerentes: aperte cum sancta matre ecclesia constitimur unigenitum Dei Filium, in iis omnibus, in quibus Deus Pater existit unum cum patre aeternaliter subsistentem: partes nostrae naturae simul unitas (ex quibus in se verus Deus existens, fieret verus homo) humanum videlicet corpus passibile, & animam intellectivam, seu rationabilem, ipsum corpus vere per se & essentialiter informantem, assumpsisse ex tempore, in virginali thalamo, ad unitatem suae hypostasis & personae. Et, quod in hac assumpta natura, ipsum Dei verbum pro omnium operanda salute, non solum affigi cruci, & in ea mori voluit, sed etiam emissio a iam spiritu perforari lancea sustinuit iatus suum: ut exinde profluentibus undis aquae & sanguinis, formaretur unica & immaculata, ac virgo sancta, mater ecclesiae, conjunx Christi. Sicut de latere primi b hominis fororati, Eva sibi in conjugium est formata: ut sic cetera figurae primi & veteris Adae (qui secundum Apostolum est forma futuri) in nostro novissimo Adam, id est, Christo veritas responderet. Haec est, inquam, veritas illius praegrandis aquilae vallis testimonio, quam Propheta vidit d. Ezechiel animalibus ceteris Evangelicis transvolantem, beati Ioannis videlicet, Apostoli, & Evangelistae, qui sacramenti huius rem gestam narrans, & ordinem in Evangelio suo, dixit: Ad Iesum autem eam venissent, ut viderent eum iam mortuum, non fregerunt eius os, sed unius militum lancea latus eius aperuit, & continuò exiit sanguis & aqua: & qui vidit, testimonium perhibuit, & verum est testimonium ejus: & ille scit, qui vera dicit, ut & vos credatis. Nos igitur ad tam praecelsum testimonium, ac sanctorum patrum & doctorum communem sententiam Apostolicam considerationis (ad quam duntaxat haec declarare pertinet) aciem convertentes, sacro approbante concilio, declaramus praedictum Apostolum & Evangelistam Ioannem rectum in praemissis factae rei ordinem tenuisse: narrando, quod Christo iam mortuo, unius militum lancea latus ejus aperuit.

^a Vide Guadenam Carmelitam in summa de haeresibus 1st. de haeresibus. Petri Ioan. mod. & eius sequacium, cap. 3. ^b Genesis. 2. ^c Rom. 3. ^d Ezech. 4. 1. ^e Ioan. 1. 19.

Reprobat & haeticam iudicat doctrinam, quae habet, quod substantia anima rationalis, seu intellectiva, vere, & per se, humani corporis non sit forma. Ioan. And.

Porro a doctrinam omnem, seu positionem temerè asserentem, aut vertentem in dubium, quod substantia animae rationalis, seu intellectiva, vere ac per se humani corporis non sit forma, velut erroneam, ac veritati catholicae inimicam fidei, praedicto sacro approbante concilio reprobamus: Definientes, ut cunctis nota sit fidei sincera veritas, ac pracludatur universis erroribus aditus, ne subintrent, quod quisquis deinceps asserere, defendere, seu tenere pertinaciter praesumpserit, quod anima rationalis, seu intellectiva non sit forma corporis humani per se & essentialiter, tanquam haeticus sit censendus.

Asserens confitendum unum baptisma, sicut unum Deum & unam fidem, approbat opinionem, quae habet per illud conferri etiam parvulis (quoad habitum) informantem gratiam & virtutes. Ioan. And.

Ad hoc b baptisma unicum baptizatos omnes in Christo regenerans est (sicut unus Deus ac fides unica) ab omnibus fideliter confitendum. Quod celebratum in aqua, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, credimus esse tam adultis, quam parvulis, communiter perfectum remedium ad salutem. Verum, quia quantum ad effectum baptismi in parvulis, reperiuntur doctores quidam theologici opiniones contrarias habuisse. Quibusdam ex ipsis dicentibus, per virtutem baptismi parvulis quidem culpam remitti, sed gratiam non conferri. Aliis è contra asserentibus, quod & culpa eisdem in baptismo remittitur, & virtutes, ac informans gratia infunduntur, quoad habitum, & si non pro illo tempore quoad usum. Nos autem attendentes generalem efficaciam mortis Christi (quae per baptismum applicatur pariter omnibus baptizatis) opinionem secundam (quae dicit, tam parvulis, quam adultis conferri in baptismo informantem gratiam & virtutes) tanquam probabiliorem, & dictis sanctorum, ac doctorum modernorum theologiae magis consonam & concordem, sacro approbante concilio duximus eligendam.

^a Vide conc. Later. sub Leone X. Sess. 8. in decreto incip. Apostolici regimini. ^b al. ab. ^c al. ipsi.

DE RESCRIPTIS.

TITVLVS II.

CAP. I.

Major Prælati pro membris suis (etiamsi sunt de mensa) reuocari non potest, per rescriptum Apostolicum, nisi ubi possent administratores membrorum. Contra faciens in expensis & interesse panitur, & processus est irritus. Io. And.

Clemens V. in concilio Viennensi.

Abbatibus aut alii religiosi, quibuslibet administrationibus præfidentes occasione prioratum, seu aliorum locorum subditorum eisdem, nullo auctoritate literarum Apostolica sedis, vel legatorum ipsius, quomodolibet valeant conuenire. Nisi ubi, & coram quibus, prioratum & locorum ipsorum prioribus aut aliis gubernatoribus hoc liceret. Nec occasione locorum ad mensas pertinentium eorundem, aliud in ipsis super hoc liceat, quam si loca sic præmissa speciales sub eis gubernatores haberent. Si quis autem aliquem contra hæc vexare præsumperit, in expensis sibi & interesse per iudicem (coram quo vexatio fiet huiusmodi) condemnatur: omnisque processus contra præmissa habitus sit irritus ipso iure.

CAP. II.

Principalis officialis Episcopi & prior conuentualis, licet obedientiaris, delegari possunt a Papa: officialis uero foraneus, vel prior claustralis non. Io. And.

Idem in eodem.

Et si principalis officialis Episcopi, aut religiosus conuentualis obtinens prioratum (quomodo ad prioratum eundem prior non consueuerit per electionem assumi) a sede Apostolica, vel legato ejusdem, dari ualeat delegatus: In officiali tamen foraneo aut religioso monasterii, seu priore claustrali, nequaquam hoc volumus observari.

CAP. III.

Brevius non potest summari.

Idem in eodem.

Auitor in Romana curia deputatus a nobis, de beneficio (quod pronuntiabit alicui de iure fore debitum) poterit sibi absque commissione alia d (ut euitetur circuitus) providere.

CAP. IV.

Expectans beneficium perdit gratiam, si consequitur aliud, quod cum illo, quod expectat, de iure tenere non potest. Ioan. And.

Idem.

Gratia, ut de dignitate, vel beneficio curato tibi provideatur, renunciare uideris, si ante ademptionem ejusdem aliud beneficium pacifice assequaris, quod simul de iure cum dignitate, vel beneficio uirtute dictæ gratiæ tibi debito, retinere non posses, licet illud resignaueris, aut sis resignare paratus.

CAP. V.

Gratia super uacaturo non comprehendit beneficium post datam in substantia creatum. h. d. Io. de Imol.

^a Si habent dignitatem principaliter cap. hac constitutione, de offic. deleg. lib. 6. Bald. per illum text. in aurb. habita. cap. ne fil. pro pat. glo. c. d. Subdiacono. dist. 33. que gloss. limitatur a Dom. ibi per c. qui. 6. quanquam de prob. l. 6. Barb. Font. b. vide l. fin. C. de e. dist. di. vi. Hadrian. collend. Bar. in l. 7. §. ff. de secund. tab. c. ultima uoluntas. 22. quaest. 2. Font. & vide cons. Trid. Sess. 10. 23. de refor. c. 10. c. vide de l. in ca. super eo. de offic. deleg. & Alex. in l. more. ff. de jurisd. omni. jud. d. vide l. si princ. ff. de oper. nou. nunciat. & Bar. in l. cum fundam. §. si seruum suum imprudens. ff. si certum per. Font. e. vide c. 1. de ju. l. di. vi. fratres. ff. de lib. cau. Bar. in l. quid tamen. §. si arbiter. ff. de arbi.

Idem.

Litteras nostras super conferendo tibi beneficio uacaturo directas, ad beneficium post datam ipsarum creatum, statuimus non extendi.

DE ELECTIONE, ET ELECTI IO.

TESTATE.

TITVLVS III.

CAP. I.

Religiosus eligi non potest ad prælaturam non respectu alterius religionis vel habitus: si contra fiat, est irritum. h. d. Io. And.

Clemens V. in concilio Viennensi.

Quoniam rationi non congruat, ut homines alij professionis vel habitus, simul in eisdem ministeriis focientur: Prohibemus, ne religiosus aliquis in Abbate, vel prælaturam alterius religionis, vel habitus de cetero eligatur. Quod si secus actum extiterit, sit eo ipso irritum & inane. Per hoc autem, quia religiosus in Episcopum, secularis vel cuiuslibet regularis ecclesie, licite possit eligi, non intendimus prohibere.

CAP. II.

Cæcus cardinalium sede vacante jurisdictionem papalem non exercet, nisi in quantum permittit concilium Lugdunense: nulli, uel eius partem alterare potest. Ioan. And.

Idem.

Ne Romani electioni pontificis indeterminata opinionum diuersitas aliquid possit obtaculum vel dilationem asserere: Nos inter cetera præcipue attendentes, quod lex superioris per inferiorum tolli non potest, opinionem astrictuere (sicut accepimus) fatagemus, quod constitutio felicitis recordationis Gregorii Papæ X. prædecessoris nostri, circa electionem præfatam edita in concilio Lugdunensi, per cæcum cardinalium Romanæ ecclesie (ipsa vacante) modificare possit, corrigi, vel immutari, aut quicquam ei detrahi, siue addi, vel dispensari quomodolibet circa ipsam seu aliquam ejus partem, aut eandem etiam renunciarum per eum, tanquam ueritas non consonam, de frat. nostrorum consilio reprobamus: irritum nihilominus & inane decernentes, quæquid potestatis aut jurisdictionis ad Romanum, & ueritatem pontificem pertinentis (nisi quatenus in constitutione prædicta permittitur) cæcus ipse duxerit (eandem ecclesiam) exercendum.

Officium camerarii uel penitentiarium apud ducem, uel alios, qui si deficiant, poterit cæcus cardinalium pro tempore uacantis alios surrogare. Io. And.

Et tamen proviso, quod si ejusdem ecclesie camerarium, aut majorem, vel aliquos alios ex penitentiariis (quorum officium per obitum ejusdem Pontificis uoluntus expirare) per mortem, vel alias deficere quouis modo contingat, ualeat idem cæcus ad tempus uacantis huiusmodi pro numero deficientium, vel amplius etiam, quantum ad penitentiarios (si hoc eadem cæcus concediderit expedire uidebitur) alios surrogare.

Determinat diocesim intelligi id, quod in concilio dicto de territorio & districtu: statuit moriente Papa extra curiam, ipsius electionem fieri debere, in loco, ubi erat casuarum & literarum aduentus, licet suspensa: nisi prius ordinatum esset de curia transirenda. Io. And.

Sanè cum iuxta constitutionem prædictam Papa extra civitatem, in qua cum sua erit curia, moriente, in ciuitate, in cuius districtu seu territorio moritur, sit regulariter successoris electio celebranda, districtus, seu

^a Vide c. capitulum sancte crucis. de rescript. l. ex factis. ff. de vulg. & pupill. b. Ad hæc vide Lewis. qui. §. fin. ff. de jurisd. omni. judic. cont. territorii

territorii nomine, diceclem hoc casu intelligendam fore censemus. Eo tamen abiecto, quod si in certo loco causatum & literatum Apostolicarum audientia remanente, Papam alibi mori contingat, non ibi, sed ubi praedicta fuerit audientia, memorata electio celebretur: etiam si eadem audientia tempore mortis hujus vacare, noscatur: nisi forsan ante mortem eandem, ordinatum esset per Papam, de curia transferenda, quo casu servetur provisio constitutionis praedictae.

Providet casus, quo contingeret Cardinales omnes exire conclave.

Potest si Romano non electo Pontifice, Cardinales omnes simul vel successive (quod absit) exire contingeret conclave deputatum eisdem: ii, (ad quos pertinet executio constitutionis praedictae) illos ex ipsis, quibus infirmitas corporis, aut nota debilitas exculationem non dabit, idem conclave (quam citò poterunt) reintrare compellantur. Etiam in dicta constitutione contentas (nisi hoc fecerint) incursum. Cardinales autem hujusmodi conclave reintrentes, ad electionem jam dictam procedant: & alias constitutionem praesertim observent, secundum statum, in quo erant in eodem conclavi, quando ipsum (ut praemittitur) exiverunt.

Statuit Cardinales per exceptionem excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, ab electione non repelli. Ioan. And.

Ceterum, ut circa electionem praedictam, eò magis vitentur dissensiones, & schismata, quò minor eligentibus deest dissidendi facultas: decernimus, ut nullus cardinalium cujuslibet excommunicationis, suspensionis, aut interdicti praetextu, à dicta valeat electione repelli. Iuribus aliis circa electionem eandem hactenus editis, plenè in suo robore duraturis.

Electi & alios (qui mittere vel ire tenentur ad curiam) adfringit ad id sede vacante. h. d. Ioan. And.

Verum, quia tam ex provisis remediis, quam ex orationibus ad Deum super hujus negotio effundendis, quod breviter hujusmodi celebretur electio, praesumendum est probabiliter, & sperandum: statuimus, ut electi & alii (qui ex quacunque causa ad sedem Apostolicam venire vel mittere sunt adstricti) ad ipsam, cum vacat, ac si non vacaret & venire vel mittere teneantur.

CAP. III.

Primo ponit formam, secundam quam appellans appellationem intimat appellato, ut per ipsam causam beneficiis ad curiam devolvatur. Secundo providet, cum appellatus vel ipse specialis procurator nequit haberi. Tertio providet, cum per metum appellati, vel suorum intimatio fieri non potest. Quarto, variat intimacionem aliter factam. Quinto, prorogat hunc modum intimandi ad alios casus. h. d. Ioan. And.

Idem.

Causam electionis, postulationis, seu provisionis, per appellationem ab ipsa vel occasione ipsius, ad sedem Apostolicam emissam, tunc demum ad sedem eandem devolvi censemus, cum in appellati aut procuratoris ejusdem in ipsa causa specialiter constituti praesentia interposita fuerit, aut eorum alteri intra mensum ab interpositione ipsius, vel saltem post lapsum ejusdem mensis (quam citò commode fieri poterit) legitime intimata: porrecto videlicet sibi sub scriptura authentica, vel perlecto & illius tenore & copia modo consummili (si petita fuerit) inde facta. Quòd si forsan

a Vide Bar. in l. si fidejussor. h. memorasse. ff. de leg. 1. b al. ita ut nullus ex Cardinalibus. c vide Bald. in l. 1. col. 4. Cod. de Lat. liber. vol. quamquam. d Consule Lavrovius. ff. de jud. t. coarctat. q. quaest. 2. Pan. in d. c. licet. Font. e Not. idem esse scripturam legere, aut legendam exhibere. Vide l. item apud Labro. 6. consuetum autem. penult. l. lex Cornelia. s. si qui liber.

appellatum abesse, & procuratorem talem non inventi contingat, in domo, quam ipse appellatus habitare communiter consuevit: vel (si domus eadem in remotis existat) in ecclesia cathedrali, in cujus civitate vel dicecesi consistit beneficium: & nihilominus utroque casu in ecclesia vel beneficio, de quo agitur, volumus appellationem hujusmodi publicari, ac de ipsa, quacumque petiti fuerit, copiam modo praemisso fieri appellato. Verum, si propter appellati aut suorum metum, vel potentiam, intimatio fieri nequeat (ut praefertur) appellationem eandem in loco aliquo publico sic solenniter volumus publicari, quòd ad appellati seu ejus procuratoris notitiam possit verisimiliter pervenire. Intimatio vero aliter facta, omnino careat iuris effectu: Nec causa per appellationem eandem ad sedem censetur devoluta praedictam, nisi ad appellatum ejus plena & certa notitia, intra tempus praedictum aliter pervenisset. Idem quoque in aliis casibus observari volumus, in quibus requiritur intimatio faciendae.

CAP. IV.

Decretali, ut circa, locum non habet, eum appellans ius suum vel ecclesia directe prosequitur: sed cum in formam vel personam opponit crimina vel defectus: quorum circumstantias, si non specificat, super illis non auditur, etiam si iuret illas dedisse de novo. Nec etiam in eadem causa super illis auditur alius non appellans, & prosequens commune non proprium interesse: potest tamen assistere appellanti. Appellans, qui non servat formam, etiam si appellationem renunciat, per viam querele non prosequatur obiecta, nec etiam alia: nisi in casibus exceptis. Omnis forma licet appellanti à probatione repellat, non tamen infirmat probationem super his legitime factam ad adversarii confessionem vel aliter hoc dicit. Ioan. And.

Idem.

Constitutionem, ut circa a. editam in concilio Lugdunensi, locum decernimus non habere, quando, quae opponuntur, directe respiciunt jus ecclesiae, vel opponentis personae: sed tantum ubi per competitorem & vel oppositorem quemlibet appellantem in formam aut personam defectus vel crimina opponuntur. Ceterum quum circa crimina vel defectus debitam circumstantiarum specificationem praedictam omittit appellans, non est postmodum in prosecutione negotii super his audiendus, etiam si circumstantias hujusmodi vel probationes earum per juramentum asserat, ad se pervenisse de novo. Sane, si quis cujus interest, ab electione, postulatione, vel provisione, duxerit appellandum, opponendo crimina vel defectus, forma dictae constitutionis omissa, eodem postmodum appellationem hujusmodi prosequente, alius superveniens non appellans, contra appellatum in eadem causa principaliter admitti non debet, pro interesse communi eosdem articulos prosequendo, licet appellanti possit assistere ne contudat: non tamen si propter hoc prosecutionem proprii interesse denegamus. Insuper si appellans ab electione, postulatione vel provisione per viam querele simplicis causam agat, vel eam appellato agente defendat, repellitur ab obiectibus in appellatione sua expressis & aliis, nisi constituit ipsum formam servasse praedictam, praeterquam in casibus in constitutione praemissa exceptis: etiam si appellationem suam non prosequatur, nec exhibeat, & illa se asserat nolle uti, dum tamen de ipsa coram iudice fiat fides, quia per ipsam jus repellendi eundem adversario est quaesitum. Illius vero constitutionis formae omisio, licet appellantem ab obiectibus in

a Hic not. Card. quòd lex aut capitulum allegandum est per suum principium. Font. b Nota d. differentiam inter competitorem & oppositorem, & qui sit competitor: dicitur, ut in gl. eiusdem. Oppositor autem est, quando electus est unus, ut sic. penult. ca. 2. l. 6. Zabarel.

formam electionis, vel personas eligentium, vel electi propositis vel proponendis, & eorum faciendi probatione repellat: a: probationem tamen factam super his per adversarii confessionem b, vel alias legitime non infirmat.

CAP. V.

Sine speciali licentia Papa nullus providere potest ecclesia cathedrali clero carenti & populo Christiano. Religiosus per praelatum licentiarum non debet ut tali provisioni consentiat: consentiens, etiam si fuerit consecratus priori praelato subiacet: nec in Episcopatum recipitur, nec ad aliquem honorem promovetur: qua contra sent, irrita decernit. Ioan. And.

Idem.

IN placitisque ecclesiis nedum (quod dolentes referimus) praesidio facultatum privatis, sed & clero carentibus & populo Christiano, multos frequenter & religiosos praesertim, improvida superiorum provisio ad pontificatus assumptum honorem: qui nec (ut expediret) prodesse, nec praeselle (ut deceret) valentes, in solitudine vagationis & mendicantis opprobrio serenitatem pontificalis obnubilant dignitatis. Volentes igitur contra temeritatem tam facientium, quam ut frequentius recipientium provisiones huiusmodi providere: de consilio fratrum nostrorum statuimus, ut nullus de cetero, quantacunque dignitate praepollens (nisi speciali super hoc auctoritate sedis Apostolicae suscipiatur) de pastore provideat cathedrali ecclesiae sibi qualitercunque subiecta, quae clero careat & subditis Christianis: Nullusque religiosus a suo unquam, quod provisioni tali consentiat, licentietur praelato. Quod si licentiatius etiam huiusmodi provisioni consentierit, & in Episcopatum fecerit aut permiserit consecrari, in episcopali nullatenus recipiatur honore. Sed in tanta ambitionis poenam sub religionis, aut monasterii sui praelato temper sic degat humilis, jaceatque prostratus, quod nullus eidem in religione sua vel extra, ad gradum honoris vel administrationis cujuslibet sit ascensus.

Nos enim quicquid contra praemissa vel aliquod praemissorum contigerit attentari, irritum esse decernimus & inane, contraria quacunquē consuetudine non obstante. Sanē circa praefatas ecclesias permilla sic specialiter providenda decernimus, quod circa provisionem quantumlibet aliarum, facultatem superiorum, nec coarctare intendimus, nec ultra juris communis limites ampliare.

CAP. VI.

Capitulum Quarundam, quoad discordiam & minoritatem numeri, intelligitur, quoad voces facti, non secundum juris fictionem, h. d. Ioan. And.

Idem.

QUOD circa religiosorum electiones super discordia & minoritate numeri Bonifaciana constitutione cavetur, de discordia & numeri minoritate, quae in facto non in fictione vel juris effectu consistunt, debere intelligi declaramus.

CAP. VII.

Emolumentum ex jurisdictione & sigillo curiae, vel alias pertinentis ad praelatum cathedralis ecclesiae vel collegiatae ea vacante: non obstante consuetudine (ad alium expensis) reservandum est succedenti: nisi tunc certa dignitas competat jurisdictionis cum ipsius emolumento. Ioan. And.

Idem.

STATUTUM super bonis a praelatis cathedralium re-

^a Not. hic confessionem in iudicio nullo factam valere. Idem dixit Innoc. c. si de re spolia. Panorm. Font. ^b In quacunq. parte litis opponatur secundum Imol. Sed Franc. dicit. sane exceptionem dicitur: & ideo quia in istis spiritualibus non contestatur lit. Clem. saepe. opponendum antequam procedatur ad illa quae alia sunt post litem contest. per gl. & qua ibi dixi. cap. 1. sup. c. 2. l. 6. Font.

gularium & collegiarum ecclesiarum dimissis, aut obvenientibus tempore vacationis earum, futuris successibus fideliter reservandis eorum: locum declaramus habere in omni emolumento, quod provenit ex jurisdictione, & sigillo curiae ecclesiasticae vel secularis: aut alio undecunque, quod ad praelatos (ecclesiae non vacantes) pertineret, consuetudine qualibet contraria non obstante: ita tamen quod in istis & similibus rationabiles deducantur expensae. Ceterum ad singulares personas, ad quas ratione dignitatum, quas obtinent, iudicium cum eius emolumento devolvitur: sede vacante de consuetudine, privilegio, vel iure alio speciali, nullum praesentem constitutionem extendi.

CAP. VIII.

Concessio licentiae generali religiose de consentiendi statum sua vel fidei, non valet. Io. de Imol.

Idem.

CUM concessa religiose a superiore suo licentia, electioni vel provisioni (si quam de ipso contingenti) suam dare possit assensum, ambitionis vitio viam patet, nullius eam existere volumus firmitatis.

DE RENVNCIATIONE

TITVLVS IV.

CAP. VNICVM.

Renunciatio dignitatis vel beneficii facta per procuratorem ad hoc constitutum tenet: licet prius procurator fuerit revocatus, nisi tamen & superiore, cui subat cessio, ignorante: nisi per multum ipsorum vel aliorum revocato ipsi fuerit occultata. Ioan. And.

Clemens V. in concilio Viennensi.

CUM a illusio & variatio in personis ecclesiasticis maxime sint vitandae, praesenti constitutione sancimus, ut si quis ad cedendum pontificali aut alii cuiuslibet dignitati b, vel beneficio procuratorem sponte ac libere constituerit, & ipsum ignorantem pro modo duxerit quomodolibet revocandum: teneat officio facta per eum, antequam ad ipsius vel illius (in expressis manibus cessio fuerat facienda) notitiam revocatio huiusmodi sit deducta. Nisi forte per ipsos aut alios legitime factum fuerit, quo minus ad eos vel eorum procuratorem ante cessionem potuerit revocatio pervenire.

DE SUPPLENDA NEGLIGENTIA

PRAELATORUM.

TITVLVS V.

CAP. VNIC.

Si praelati regulares non conferant intra sex menses praemissa administrationem, & ecclesiae vacantes, quae non sunt de mensura, sed de iurisdictione (licet obedientiarum) rectores habere: decessum auctoritate sua, vel Apostolica, si sint exempta, conferant illis personis quibus per praelatos fuerat conferenda. Nec permittant illa applicari mensis praelatorum, vel personis gratari. Declaretur etiam decret. de offic. ordin. praesent. & praesent. cum singulis in tabulis prioratibus & ecclesiis locum habere. Ioan. And.

Clemens V. in concilio Viennensi.

Quia regulares praelati prioratus, ecclesiarum administrationes, aut quavis alia beneficia, ad eorum dispositionem spectant cum va-

^a Vide Fel. in c. ex parte decani, ex. de rescript. ^b sub ista voce dixit. Cardin. per hunc text. non comprehendit episcopatum. Fel. in rubr. de maior. & obed. in coll. 6. Font. cant.

cant, interdum committere negligunt vel conferre in-
 tea tempus in Lateranen. a concilio constitutum: diece-
 cesani locorum in non exemptis, sua, in exemptis vero
 Apostolica auctoritate negligentiam super hoc suppleant
 eorumdem. Prioratus, ecclesias, administrationes
 & beneficia huiusmodi, illa b videlicet, quae consueve-
 runt per seculares clericos gubernari, secularibus clericis:
 c alia e vero, quae religiosis duntaxat committi sunt so-
 lita vel conferri, religiosis monasteriorum, quorum pra-
 lati huiusmodi negligentiam fuerint, conferendo. Eadem
 quoque auctoritate diecesani suffulti nullo modo per-
 mittant, quod iidem praleti prioratus, ecclesias, admini-
 strationes, aut beneficia huiusmodi applicent mensis su-
 is: pensiones sive novas eis imponant, aut veteres augeant,
 sive, quod ipsis de novo impositae, sive auctae solvantur.
 Praemissa vero de prioratibus, ecclesiis, administrationi-
 bus, & beneficiis intelligimus, quae non sunt de mensa
 praetorum ipsorum, sed speciales priores, administra-
 tores seu rectores consueverunt habere: licet priores seu
 administratores huiusmodi liberè possint ad claustrum
 (cum oportuerit) revocari. In quibus etiam constitutio-
 nem Bonifac. Pap. octavi praedecess. nostri, bona benefi-
 ciorum vacantium occupari à praetis vel aliis prohi-
 bentem, ac nihilominus in prioratibus huiusmodi & ec-
 clesiis illud Bonifacii eiusdem statutum, quod religiosum
 quemcumque pluribus praesse prohibet prioratibus, aut
 ecclesiis curam animarum habentibus (etiam si cura ipsa
 non per eum, sed per alium habeant exerceri) locum si-
 bi censuimus vindicare: licet etiam eisdem prioratibus
 cura non imminet supradicta.

DE AETATE ET QUALITA-
 te, & ordine praeficiendo-
 rum.

TITVLVS VI.

CAP. I.

*Diecesani seruare debent, & à suis subditis seruari facere iura,
 loquentia de qualitate personarum praeficiendarum ecclesie. Ioann.
 Andreas.*

Clemens V. In Concilio Viennensi.

Cum d ecclesie, quibus praeficiantur personae
 minus idoneae scientia, moribus vel aetate, gra-
 uia propter hoc (ut docet experientia) nonnun-
 quam perferant in spiritualibus & temporalibus detri-
 menta: Nos volentes per locorum diecesanos, quibus
 ratione officii hoc competit praecipue, super hoc diligen-
 tius praecaveri: eis districte injungimus, ut ipsi statuta
 canonica, quae super praeficiendis personis in huiusmodi
 ecclesiis hactenus emanatum, diligentius per seipso ob-
 seruent, & faciant à suis subditis inuolabiliter obser-
 vari: si divinam offensam, & sedis Apostolicae debitam
 vitare voluerint ulionem.

CAP. II.

*In capitulo cathedrali ecclesia vel collegiata vocem non habet,
 qui non est Subdiaconus. Habens beneficium, cui annexus est or-
 do, post annum, nisi prius (impedimento cessante) promoveatur ad
 alium in capitulo vocem non habet, donec fuerit ordinatus, & interim
 perdit distributionem dimidiam. Io. Andr.*

Idem.

Vt e ii, qui diuini in cathedralibus vel collegia-
 tis secularibus vel regularibus ecclesiis sunt man-

a Id est, Conc. Later. sub Alex. III. c. 8. b Vid. Concil. Trid.
 sess. 14. de reform. c. 6. c al. 111: illa vero, &c. d Vid. Conc. Trid.
 sess. 24. de reform. c. 12. e Vid. Conc. Trid. sess. 7. de reform. cap. 12.
 & sess. 24. de reform. c. 12.

cipati officii, vel mancipabuntur in posterum, ad susci-
 piendos sacros ordines propensius inducantur: statui-
 mus ut nullus de cetero in huiusmodi ecclesiis vocem
 in capitulo habeat (etiam si hoc sibi ab aliis liberè con-
 cedatur) nisi saltem in Subdiaconatus ordine fuerit con-
 stitutus. Illi vero, qui dignitates, personatus, officia, vel
 praebendas, quibus certi ordines sunt annexi, pacifice
 nunc obtinent in eisdem ecclesiis, vel obtinuerint in fu-
 turum, nisi (iusto impedimento cessante) ad huiusmodi
 ordines se promoveri fecerint intra annum, extunc do-
 nec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in capi-
 tulo habeant earundem. Ipsisque distributionum, quae
 dantur iis, qui certis horis interfunt, pars dimidia sub-
 trahatur: non obstantibus quibuslibet consuetudinibus
 vel statutis. Praeterea aliis, quae contra tales promoveri ad
 ordines recusantes statuuntur in iure, nihilominus in
 suo robore permanerunt.

CAP. III.

*In xviii. anno ad Subdiaconatum: in xx. ad Diaconatum:
 mxxv. ad Presbyteratum potest quis libere promoveri, hoc dicit
 Ioann. Andr.*

Idem.

Generalem ecclesiae observantiam volentes antiquis
 iuribus in hac parte praeferi, decernimus, ut (alio
 non obstante impedimento a canonico) possit quis libere
 in decimo octavo ad Subdiaconatus, in vigesimo ad
 Diaconatus, & in vigesimo quinto aetatis suae anno, ad
 Presbyteratus ordines promoveri.

DE OFFICIO VI-
 carii.

TITVLVS VII.

CAP. I.

*Iura loquentia de ecclesie curati, locum habens, quo ad tria, in vi-
 carius perpetuus ecclesiarum parochialium. Ioann. Andr.*

Clemens V. In Concilio Viennensi.

Quod de ecclesiis curam animarum habentibus
 per receptionem altarum similium amittendis,
 ac de ipsarum rectoribus promovendis ad sacer-
 dotium, & de eorum aetate, à iure statuta noscuntur, in
 perpetuis b ecclesiarum parochialium vicariis & assump-
 ptis ad eas, volumus observari.

DE OFFICIO ET POTE-
 state iudicis dele-
 gati.

TITVLVS VIII.

CAP. I.

*Iudex ad receptionem testium in civili, & executor ad providen-
 dum certa persona, cognitione praemissa, à Papa deputati, licite
 subdelegant.*

Clemens V. In Concilio Viennensi.

Iudices super receptione testium in causa civili: Nec
 non executores ad providendum aliquibus, si per
 inquisitionem solentem eos esse vitae laudabilis &
 conversationis honestae repererint, à sede A-
 postolica deputati, aliis possint
 committere licite vi-
 ces suas.

a Distio, impedimento, deest in antiquioribus exemplaribus.
 b De vicariis perpetuis, vide multa per Felinum in cap. G. perpe-
 tuus, extra. de iud. infra.

DE OFFICIO IVDICIS

ordinarii.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Episcopi ita debent corrigere clericorum excessus, quod metu poena ipsi arceantur, & alii pertimescant. lo. And.

Clemens V. In Concilio Viennensi.

Ut clericorum audacia, qui praetextu privilegii clericalis ordinis a impunitate excessuum obtinere sperantes, nonnulla multoties committunt enormia, per quae nimirum diffamatur ecclesia, & scandala gravia in populo generantur, potissime cum talia per Episcopos, ad quos horum spectat correctio, deferantur (ut plurimum) incorrecta, propensius competantur: eisdem Episcopis districte injungimus, quantum sic circa correctionem clericorum hujusmodi vigilantur intendant, & diligenter sui officii debitum exequantur, quod & iidem clerici metu poena a suis acceptantur insolentis, & alii eorum exemplo perterriti proflere ad similia merito pertimescant.

CAP. II.

Valer collatio beneficii facta a collatore qualibet, extra legatum Apostolicum, non facta mentione de beneficio, quod prius habebat, eum sit. h. d. Ioan. And.

Idem.

Et si ab Apostolica sedis legato, de beneficio facta collatio beneficium aliud obtinenti, non valeat, nisi de illo, quod obtinet, facta fuerit mentio specialis: in aliis tamen quibuslibet collationem beneficiorum habentibus, hoc nolimus observari.

DE PROCURATORIBVS.

TITVLVS X.

CAP. I.

Qui sciens sine protestatione recipit instrumentum vel literas sua procuratorum, quibus constituitur pro ipso cavebat, super inclusis in procuratorum dominium defendere cogitur. lo. And.

Clemens V. In Concilio Viennensi.

Instrumento vel literis, quibus te aliquis in causis suis procuratorem constituens pro te debito modo cavet, simpliciter (nulla facta protestatione) a te scienter receptis, non potes postea recusare defensionem illius: imo cogi poteris ipsum defendere in omnibus causis & negotiis, ad quae praedicta instrumenta seu literae se extendunt. Cum per haec ad omnia tuum praestitisse videaris assensum.

CAP. II.

Procurator habens mandatum iurandi, & omnia faciendi, quae requirunt speciale mandatum, contra electum vel provisum opponere non potest crimina vel defectus. Ioan. And.

a Distio ord. nu. de off. in antiquis lib. & exemplaribus. b Si negligant, peccant mortaliter. c. distin. e. denique. Auster. Fontanus. c Ob istam causam puniuntur rei in ipso loco delati, scilicet in aut. si vera. cap. adu. ser. Font.

Idem.

Non potest procurator ad agendum vel defendendum a iurandumque de calumnia & veritate iuranda, & generaliter ad omnia alia, quae specialiter mandatum exigunt constitutus (nisi aliud super hoc iuramentum datus habeat) opponere in personam electi, seu eius, cuius provisio facienda vel facta, crimina b vel defectus cum sub generalitate talis graviora non veniant, vel maiora, quam in ipso procuratorio sint expressa.

CAP. III.

Religiosus etiam pro contumacioso, nisi pro contumacia ipsius, non potest procurator constitui sine licentia superiorum, nec etiam alium constituere, nec substituere: licet hoc habeat in mandata. Ioan. And.

Idem.

Religiosus procurator, etiam pro alio religioso suo vel alterius monasterii fuerit constitutus, licet non potest sine sui superioris licentia procuratoris officium suscipere, nisi pro suo in eadem licet conloce: ita nec potest alium procuratorem constituere seu substituere, etiam si per constitutum hoc sibi expresse fuerit commissum.

CAP. IV.

Per obitum rectoris ecclesiae revocatur procurator, si in pro curia constitutus, etiam quo ad negotia iam capta.

Idem.

Procuratorem a prelato, rectori, vel alio quolibet, pro ecclesia a sua vel beneficio constitutum per mortem constitutis revocari censemus. Eiusmodi quoque ad negotia iam incepta, & causas in quibus per ipsam fuerit ante mortem hujusmodi contestata.

DE RESTITVTIONE IN

integrum.

TITVLVS XI.

CAP. I.

Ecclesia probans se laesam per lapsam temporis, ad illud tempus tantum restituitur, & intra quadraginta a tempore lapsam.

Clemens V. in concilio Viennensi.

Aecclesia e adversus lapsum temporis, quo se laesam affirmat, in integrum restitutio potest: & causa restitutionis hujusmodi debet intra quadriennium continuam a tempore restitutionis, etiam si minus quadriennio tempus lapsam fuerit. Sed non fiat restitutio, nisi ad tantum tempus quantum se laesam fore probabit.

a Idem & multo magis si ad alteram ecclesiam, cuius tunc procurator minor esset potestas. b Crimina intelligit magna vel parva, dum tamen talia sint quae probata repelluntur a beneficiis, de quo agatur. iuxta cap. i. de elect. lib. 8. & elem. cons. 3. de eccle. Beneficiorum. c al. procuratoris. d videlicet si absens. de praeb. lib. 6. e De invidiis inquis. Clementina Mattheus de Affiliis de off. 17.

FINIS.

CEE.

